

Datum
2020-06-02
Vår referens
Anna Pettersson Gustafsson
Direkttelefon
0733-87 50 81

Tjänsteskrivelse

Till stadskontoret

Ärende: **FSKF-2020-6624**

Uppföljning av Malmö stads kostverksamheter, förskoleförvaltningen (STK-2020-94)

Kommunstyrelsens beslutade i augusti 2017 (STK-2015-940) att anmoda förskolenämnden, servicenämnden, funktionsstödsnämnden samt hälsa-, vård- och omsorgsnämnden att i sitt fortsatta systematiska kvalitetsarbete särskilt beakta stadskontorets sammanfattande bedömning gällande kost- och måltidsutveckling i Malmö stad.

Stadskontorets sammanfattande bedömning var bland annat att ”förskolenämnden och servicenämnden bör inleda dialog om stödfunktioner kring måltider i förskolan så att stöd inom förskolan kan tillgodoses i enlighet med de behov som uttryckts i stadskontorets rapport *Kostverksamheter Malmö*”. Detta innebär för förskolenämndens del ett fortsatt arbete inom ramen för ordinarie kostorganisation. Samtidigt förordades en särskild kostorganisation för hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden.

Kommunstyrelsens beslut 2017 innebär vidare att stadskontoret i samråd med miljöförvaltningen och övriga berörda förvaltningar ska följa upp kostorganisationens ändamålsenlighet med redovisning till kommunstyrelsen senast 2020.

Syftet med denna skrivelse är att utgöra ett underlag i stadskontorets samlade uppföljning. Nedan beskrivs de förändringar och det utvecklingsarbete i samverkan med andra förvaltningar som hittills genomförts inom förskoleförvaltningen sedan 2017, samt erfarenheter och bedömningar som ligger till grund för det fortsatta arbetet.

Förskoleförvaltningens förändrings- och utvecklingsarbete sedan 2017

Måltider till barnen i de kommunala förskolorna i Malmö stad ombesörjs idag till stor del via egna tillagningskök. Vissa av dessa tillagar utöver mat till förskoleområdet även mat för intern försäljning till andra kommunala förskolor i Malmö stad. Cirka 40 förskolor får sin mat levererad av skolrestauranger vid

serviceförvaltningen. Skolrestauranger bemannar tre kök på kommunala förskolor.

Det är rektor som ansvarar för verksamheten på förskolan. Det gäller både det pedagogiska arbetet och organiseringen av övrig verksamhet, däribland måltiderna. Av förskolans läroplan framgår att ”När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande”¹. På detta sätt lyfts måltidens betydelse för barnens utbildning i de nationella styrdokumentet. Vägledande i förskolornas arbete är även Livsmedelsverkets råd *Bra måltider i förskolan*. Dessa är avsedda som övergripande vägledning, stöd och förslag till hur man kan arbeta för att skapa matglädje och främja bra matvanor.²

Utvecklingen av stödfunktioner kring måltider i förskolan

Förskoleförvaltningens och serviceförvaltningens gemensamma dialog och arbetsprocess kring stödfunktioner har sedan år 2017 såväl utvidgats som fördjupats. Detta har resulterat i flera konkreta insatser som i nuläget både har initierats i förskoleverksamheten och som planeras framöver. Det gemensamma syftet är att säkerställa kompetens i måltidshanteringen och att utveckla ett mer effektivt stöd kring måltidsverksamheten i förskolan.

I inledningen av processen, under år 2016 och i början av år 2017, låg fokus främst på frågor som handlade om ingångna avtal kring skolrestaurangers leverans av mat till förskolor. Detta var frågor som till övervägande del handlade om upplevd kvalitet på den mat som levererades. Utgångspunkten var att tydliggöra överenskommelsen i syfte att den mat som levererades skulle ske utifrån barnens behov.

År 2017 kom dock att bli starten på det mer fördjupade samarbetet. Förskoleförvaltningen var under en begränsad period i behov av förstärkning av ledningen av köksverksamheten vid en större förskola och skolrestauranger kunde snabbt bistå med dessa resurser. Resultatet blev att förskoleförvaltningen fick tillgång till den kompetens och de nätverk som finns inom skolrestauranger och att behov av stöd kring måltidsverksamhet kunde identifieras. Det kom att ge ny och viktig kunskap om förutsättningarna för måltidshanteringen inom förskolan såväl hos förskoleförvaltningen som hos serviceförvaltningen. Det har även lett till att arbetet med kostdatasystemet har utvecklats. Förskolornas behov har tydliggjorts och förskoleförvaltningen kommer att delta i kommande upphandling av nytt kostdatasystem.

Viktiga utvecklingsområden inom måltidsverksamheten i förskolan synliggjordes och parallellt med kommunstyrelsens uppdrag fanns nu tydliga

¹ Källa: Läroplan för förskolan, Lpfö 18, sid. 9

² Källa: Bra måltider för förskolan, Livsmedelsverket 2016

incitament för att effektivisera stödet kring måltidsverksamheten. I inledningen av arbetet uttalades bland annat följande syfte:

- Stöd till medarbetarna i köken
- Stöd till de som leder medarbetare som arbetar i kök
- Stöd till förskoleförvaltningen

Under 2018 påbörjades ett arbete med syftet att kartlägga berörda förskolors behov av stödtjänster kopplade till måltidsverksamheten. Ett uppdrag formulerades och en styrgrupp inrättades med avdelningschef vid skolrestauranger, samt utbildningschef och ekonomichef från förskoleförvaltningen.

Kartläggningsarbetet samordnades av en arbetsgrupp med representanter från både skolrestauranger och förskoleförvaltningen. Inom ramen för detta genomfördes våren 2019 workshops tillsammans med kokkar, biträden och rektorer från förskoleförvaltningen där följande utvecklingsområden definierades efter genomgång och gemensamma prioriteringar:

- Nätverksträffar
- Specialkost
- Egenkontroll
- Introduktion av nya eller långtidsfrånvarande medarbetare

Dessa utvecklingsområden ligger nu till grund för fortsatt arbete under 2020 och framåt i samverkan mellan de båda förvaltningarna. En gemensam uppdragsbeskrivning för nästa steg i arbetet har tagits fram som bygger på de identifierade utvecklingsområdena ovan. Uppdraget handlar om att ta fram förslag till aktiviteter, vilka ska konkretiseras och tidsplaneras.

Syftet är att effektivisera stödtjänster inom måltidsområdet genom samarbete över förvaltningsgränserna. Det handlar vidare om att kvalitetssäkra och höja kompetens utan ökade kostnader samt säkerställa att måltidsverksamheterna är ändamålsenliga.

Nätverksträffar för medarbetare i kök bildas där samtliga fyra områden gällande specialkost, egenkontroll, nätverk och introduktion fångas upp i arbetsgrupper. När det gäller introduktion av nya eller långtidsfrånvarande medarbetare i kök ska underlag för denna introduktion tas fram.

Utvecklingsområdet om specialkost innefattar att ta fram rutiner, handbok och utbildningar för all kökspersonal och chefer. Även när det gäller egenkontroll ska rutiner utarbetas och utbildningar genomföras.

Inom ramen för uppdraget har en rutin för måltidsstöd utarbetats och initierats i inledningen av år 2020. Förskoleförvaltningen och Malmö Skolrestauranger har från och med 2020 en överenskommelse där skolrestauranger

tillhandahåller måltider till kommunala förskolor när sådana behov uppstår. Det kan exempelvis vara vid semester, sjukdom eller annan frånvaro hos förskolans kökspersonal. Detta bedöms bidra till att säkerställa måltidshanteringen inom de kommunala förskolorna.

Bedömning av kostorganisationens ändamålsenlighet

Det kan konstateras att de senaste årens förändrings- och utvecklingsarbete på flera sätt har bidragit till stärkta förutsättningar för en ändamålsenlig måltidshantering. Med utgångspunkt i den sammanfattande bedömning som stadskontoret gjorde år 2017, som legat till grund för de senaste årens utvecklingsarbete, bedöms frågan om ändamålsenlighet kunna säkerställas inom förskolenämndens befintliga organisation. Detta har skett och pågår alltjämt genom ett nära samarbete med servicenämndens verksamhet kring utvecklingen av stödfunktioner för måltider i förskolan.

Samarbete över förvaltningsgränser bedöms också ha bidragit till ett stärkt fokus på klimatsmart mat i förskolan de senaste åren. Projektet *Klimatsmart mat* har varit en viktig bas för samverkan och utveckling. Här har ett gemensamt utvecklingsarbete genomförts tillsammans med bland annat servicenämnden och miljönämnden med utgångspunkt i *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad*. Genom projektet har konkreta utbildningsinsatser genomförts för att öka kunskapen hos kockar, pedagoger och chefer när det gäller ekologisk och klimatsmart mat för barnen i förskolan.

I början av år 2019 yttrade sig förskolenämnden över stadsrevisions granskning och rekommendationer gällande *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad*. Förskolenämnden bedömdes i granskningen i huvudsak efterleva policyn och att nämndens genomförande, utvärdering och uppföljning bedömdes i huvudsak som ändamålsenlig. Därmed ansåg nämnden att pågående utvecklingsarbete inom verksamheten är tillräckligt. Förskolenämnden konstaterade också att nämndens arbete tillsammans med servicenämnden och miljönämnden har lagt en viktig grund för att fortsätta att genomföra och följa upp arbetet med *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* i stadens förskolor. I grunden handlar det om att erbjuda barnen i Malmö stads förskolor hälsosam mat av hög kvalitet.

Det etablerade samarbete som nu finns mellan förskoleförvaltningen och serviceförvaltningen har visats sig stärka hanteringen i uppkomna situationer. Vid särskilda händelser på senare tid bedöms detta ha underlättat arbetet med att snabbt lösa uppkomna problem och prioritera gemensamma resurser.

Utvecklingsområden att arbeta vidare med

Det samarbete mellan förvaltningarna som etablerats har resulterat i utvecklingen av relationer och nätverk. Detta bedöms i sin tur bidra till ökad förståelse för de uppdrag och arbetssätt som finns och därmed stärkt förtroende mellan förvaltningarna. Detta är en viktig grund att stå på när nu arbetet med stödtjänster för måltidshanteringen inom förskoleverksamheten utvecklas. Den gemensamma uppdragsbeskrivning och organisering mellan förskoleförvaltningen och serviceförvaltningen som finns för arbetet år 2020 och framåt bedöms vara en viktig grund för det fortsatta samarbetet.

En viktig utgångspunkt hittills har varit dialog och involvering av kockar, biträden och rektorer. Att utvecklingsområdena identifierats genom nära dialog med de som arbetar inom måltidsverksamheten bedöms ge bärkraft och stärkta förutsättningar för samarbetet framöver.

Det samarbete som hittills genomförts har även lett till att andra samverkansområden synliggjorts. Ett sådant område avser gemensam upphandling, vilket kan bidra till ökad resurseffektivitet i staden. Förskoleförvaltningen och serviceförvaltningen har under 2020 genomfört en gemensam upphandling av mattransporter.

Peter Lindberg
Förskoledirektör

